U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobce: **V. R.**, zast. JUDr. Libuší Šmehlíkovou, advokátkou, se sídlem Michálkovická 108, Ostrava - Slezská Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** odbor azylové a migrační politiky, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, poštovní schránka 21/OAM, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2012, č. j. OAM-384/ZA-06-K01-2010, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 8. 2012, č. j. 61 Az 2/2012 – 60,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Zástupkyni žalobce advokátce JUDr. Libuši Šmehlíkové **se přiznává** odměna za zastupování ve výši 2.880 Kč, která ji bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů od nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese stát.

O d ů v o d n ě n í:

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal dne 12. 9. 2012 kasační stížnost proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“) ze dne 30. 8. 2012, č. j. 61 Az 2/2012 - 60 (dále jen „napadený rozsudek“), jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 1. 2. 2012, č. j. OAM-384/ZA-06-K01-2010 (dále jen „napadené rozhodnutí“) o neudělení mezinárodní ochrany podle § 12, § 13, § 14, §14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Krajský soud v napadeném rozsudku a v řízení jeho vydání předcházejícím vycházel z toho, že stěžovatel při pohovoru k žádosti dne 3. 11. 2010 odpověděl na otázku, z jakých důvodů žádá o udělení mezinárodní ochrany, že se nemá kam vrátit a nemůže pracovat. Co se týče zdravotního stavu, cítí se špatně, bolí jej celé tělo. V České republice již pobýval v letech 1999, 2002, 2003, 2005, a to pracovně. V případě návratu má strach z pomsty. Vlast opustil v dubnu 2006, kdy na Ukrajině byl svědkem napadení. Řekl to známému z učiliště,

který pracoval jako policista. Proběhl soud a dva útočníky zavřeli, patřili k mafii. Zbývající členové jej hledali, a proto musel utéct. Do vlastnoručně psaného prohlášení stěžovatel uvedl, že se nemá kam vrátit, má zdravotní problém a vrátit se nemůže kvůli pomstě mafie. Z obsahu správního spisu žalovaného dále krajský soud zjistil, že dne 12. 11. 2010 byl se stěžovatelem proveden pohovor k žádosti o udělení mezinárodní ochrany a dne 24. 1. 2012 pak doplňující pohovor. Stěžovatel při těchto pohovorech potvrdil opětovně, že v České republice žije od roku 2006, má zdravotní problémy a rok již nemůže pracovat. V době zajištění se podrobil operaci v Mladé Boleslavi, bližší informace o svém zdravotním stavu však nemá. Vylíčil problémy ohledně mafie a obavy z toho, že se na něj vyptávali a slibovali mu pomstu. Tyto informace má od známého, osobně žadateli však nikdo nevyhrožoval a s nikým se nepotkal. V případě návratu na Ukrajinu se bojí mafiána, proti kterému poskytoval informace, jelikož jeden z uvězněných je již na svobodě. Dodal, že žádné potíže se státními orgány země původu neměl. Krajský soud zjistil, že žalovaný při posouzení stěžovatelovy žádosti vycházel ze zpráv o zemi původu stěžovatele, a to informace Ministerstva zahraničních věcí (dále jen „MZV“) č. j. 127957/2011-LPTP ze dne 18. 1. 2011 a 25. 1. 2011, informace MZV č. j. 121230/2011-LPTP ze dne 7. 12. 2011, informace MZV, č. j. 129871/2010-LPTP ze dne 19. 1. 2010, č. j. 111193/2009-LPTP ze dne 29. 7. 2009 a č. j. 106362/2009-LPTP ze dne 13. 5. 2009, zprávy Ministerstva zahraničí USA (dále jen „MZ USA“) ze dne 8. 4. 2011 o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2010 a zprávy MZ USA ze dne 11. 3. 2010 o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2009 a údajů Infobanky ČTK – Země světa Ukrajina. Stran posouzení zdravotního stavu stěžovatele pro účely hodnocení podmínek pro udělení humanitárního azylu žalovaný vycházel z lékařské zprávy neurologické ordinace MUDr. J. M., H., z níž vyplývá, že u stěžovatele byl diagnostikován celeberální syndrom, lehká axonální motorická neuropatie a chronická hepatitida B. Podle propouštěcí zprávy Oblastní nemocnice Mladá Boleslav, a. s. ze dne 27. 9. 2010 byla u stěžovatele provedena exstirpace tumoru s diagnózou nezhoubný novotvar – mízní uzliny A II.-III. dx. Nad rámec shora uvedených listinných důkazů obsažených ve správním spise žalovaného vyžádal krajský soud zprávy o zdravotním stavu stěžovatele. Ze zprávy ze dne 25. 7. 2012 MUDr. H. P., NsP H., oddělení infekčního lékařství krajský soud zjistil, že stěžovatel prodělal virovou hepatitidu typu A, B. Jeho stav je hodnocen jako lymská borelióza, kdy neuroborelióza je vyloučena. V případě stěžovatele se podle těchto zjištění jednalo o cereberální syndrom, dysartrii a ataxii při sekundární degeneraci mozečku toxonutritidní etyologie. Cereberální syndrom potvrzuje i zpráva MUDr. J. M. ze dne 14. 3. 2012, stejně tak jako lehkou axonální motorickou neuropatii a chronickou hepatitidu B. Tatáž lékařka se ve sdělení ze dne 7. 8. 2012 vyjádřila tak, že neurologické onemocnění stěžovatele omezuje v chůzi na delší trasy a ve vyjadřování (špatně srozumitelná řeč), ale nebrání případnému vycestování do země původu – Ukrajiny.

Krajský soud dospěl k závěru, že stěžovatel v průběhu celého správního řízení opakovaně uváděl stejné důvody své žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Těmito důvody byly obavy z pomsty soukromých osob – mafie, o nichž stěžovatel podával informace známému policistovi. Dalším důvodem je to, že se nemá kam vrátit a kde bydlet, že nedisponuje finančními prostředky a má zdravotní potíže, pro které nemůže pracovat. Především krajský soud nepřisvědčil žalobní námitce, že si žalovaný neopatřil dostatek relevantních informací o zemi jeho původu, Ukrajině, resp. že tyto informace nejsou aktuální. S přihlédnutím k tomu, že napadené rozhodnutí bylo vydáno dne 1. 2. 2012, je

zcela přiléhavé, že žalovaný vycházel ze zprávy MZ USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2011, jakož i z informací MZV shora uvedených za léta 2009-2011. Se zřetelem k těmto zprávám a k stěžovatelem uváděným skutečnostem sděleným při pohovorech není důvodná jeho námitka, že žalovaný svým rozhodnutím porušil § 12 zákona o azylu. Stěžovatel se totiž v průběhu řízení nezmiňoval o žádné činnosti související s uplatňováním politických práv a svobod, v důsledku čehož by byl pronásledován v zemi původu. Stěžovatel se mýlí, pokud poukazuje v žalobě na to, že je *„příslušníkem sociální skupiny osob, které poskytly informace relevantní pro trestní stíhání osob náležejících k určité zločinecké skupině, a že pro tuto příslušnost k této sociální skupině se cítí se být pronásledován“*. Z této skutečnosti rozhodně nelze učinit závěr, že stěžovatel náleží k sociální skupině, jak má na mysli ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Obavy z pronásledování ze strany soukromých osob nelze považovat za azylově relevantní za situace, kdy z citovaných zpráv o zemi původu stěžovatele vyplývá možnost obrátit se o pomoc na příslušné státní orgány Ukrajiny. Žalovaný ostatně v této souvislosti upozorňuje na informaci MZV ze dne 19. 1. 2010 o tom, že v případě takovýchto potíží existuje možnost se obrátit na orgány ministerstva vnitra, tj. policii, příp. nevládní organizace. Existuje také možnost se domáhat obrany proti jednání samotné policie v případě trestné činnosti policistů. Není také možno přisvědčit žalobcovým námitkám, co se týče údajného porušení ustanovení § 14 a § 14a zákona o azylu. Ustanovení § 14 umožňuje udělení tzv. azylu z humanitárních důvodů. Za tím účelem vycházel žalovaný z lékařských zpráv založených ve správním spise a krajský soud provedl důkaz shora citovanými lékařskými zprávami o žalobcově zdravotním stavu. Z nich vyplývá, že žalobcův zdravotní stav je nepříznivý, avšak není překážkou k návratu do země původu. Co se týče vytýkaného porušení ust. § 14a zákona o azylu, toto porušení stěžovatel spatřuje v tom, že v případě návratu do země původu mu hrozí riziko vážné újmy ze strany soukromých osob, přičemž stát mu není schopen poskytnout účinnou ochranu. Stěžovatelova námitka byla ve vztahu k ustanovení § 14a zákona o azylu irelevantní, neboť pojem tzv. vážné újmy definuje odst. 2 citovaného zákonného ustanovení, podle kterého se za vážnou újmu považuje uložení nebo vykonání trestu smrti, mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, vážné ohrožení života nebo lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situacích mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Mezi takto vymezený pojem vážné újmy není možno zařadit stěžovatelem uváděný důvod obav z jednání soukromých osob, a tedy i důvod pro udělení tzv. doplňkové mezinárodní ochrany. Se zřetelem k výše uvedenému není rozhodující žalobní námitka týkající se problému nevěrohodnosti žalobcových tvrzení, na které poukazuje žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí, a že stěžovatel v tomto směru považuje za nezákonné, že mu žalovaný nekladl další podrobnější otázky, kterými by nelogičnost odpovědi vysvětlil. I když rozpory ve výpovědích, tak jak byly zaprotokolovány při jednotlivých pohovorech, lze připustit, rozhodující je to, že porušení zákona o azylu a správního řádu žalovaným krajský soud v průběhu řízení neshledal.

V kasační stížnosti proti napadenému rozsudku a jejím doplnění stěžovatel uvedl, že proti němu brojí z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), tedy nezákonnosti napadeného rozsudku z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem. Stěžovatel zrekapituloval své výpovědi z pohovoru k žádosti z řízení před žalovaným, jakož i průběh

řízení před krajským soudem. Citoval ustanovení § 14 a § 14a zákona č. 325/1999 Sb. a poukázal na to, že důvody pro udělení azylu uvedené v těchto ustanoveních jsou v jeho případě dány. Na státní orgány Ukrajiny se obrátit nemůže, neboť k nim nemá důvěru. Stěžovatel navrhl, aby napadený rozsudek byl zrušen a věc byla vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Protože Nejvyšší správní soud shledal, že kasační stížnost je podána včas a je proti napadenému rozsudku přípustná, zabýval se otázkou, zda kasační stížnost podstatně přesahuje svým významem vlastní zájmy stěžovatele ve smyslu § 104a s. ř. s. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla již jednou poskytnuta soudní ochrana individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci, přičemž další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele, ale je podmíněn již výše uvedeným přesahem jeho vlastních zájmů.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kriteria nepřijatelnosti, byl proveden např. usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně (rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu); 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon (to znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně); 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by

bylo odlišné. Nevýrazná pochybení především procesního charakteru proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu je nejenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s., ale také uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Zde je nutné upozornit, že stěžovatel neuvedl žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti. Ve své kasační stížnosti doplněné ustanovenou advokátkou pouze uvádí, že krajský soud měl jeho žalobě vyhovět, neboť důvody pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 a §14a jsou v jeho případě naplněny, přičemž jeho návrat do vlasti není možný, neboť se nemůže obrátit na ukrajinské státní orgány. Kasační stížnost tak neobsahuje vůbec odůvodnění „přesahu vlastních zájmů stěžovatele“ tak, jak je vymezila citovaná judikatura. K tomu Nejvyšší správní soud konstatuje, že postup krajského soudu v řízení o žalobě byl zcela v souladu se zákonem, neboť krajský soud dostatečně a úplně zjistil skutkový stav věci jak ze správního spisu žalovaného, tak i vlastním doplněním dokazování. Krajský soud se vypořádal se všemi žalobními námitkami a přezkoumatelně a přesvědčivě své zamítavé rozhodnutí odůvodnil.

Na všechny žalobní námitky přitom dává jednoznačnou odpověď ustálená judikatura Nejvyššího správního soudu ve věcech mezinárodní ochrany, přičemž závěry krajského soudu v napadeném rozsudku z rámce této judikatury nijak nevybočují. Nejvyšší správní soud se tak mohl zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti stěžovatele pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných právních úvah.

Krajský soud naprosto přesvědčivě vyvrátil stěžovatelovu námitku, že si žalovaný nezjistil dostatek relevantních informací o zemi původu stěžovatele, neboť ze správního spisu vyplývá, že žalovaný vycházel ze zprávy MZ USA o dodržování lidských práv na Ukrajině za rok 2011, jakož i ze starších informací z let 2009 – 2011. V dané věci jde zcela zjevně o případ tvrzeného pronásledování soukromými osobami, což ve smyslu platné právní úpravy azylovým důvodem není. Ostatně již z počáteční a později ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu (např. z rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 8. 2003, č. j. 4 Azs 7/2003 - 60) plyne, že *žádost o azyl, jejímiž jedinými důvody jsou toliko potíže se soukromými osobami (s tzv. mafií) v domovském státě je podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona o azylu zřejmě bezdůvodná a to tím spíše, pokud žadatel podal žádost o azyl až po delším pobytu v České republice, což svědčí tomu, že důvodem žádosti nebyly problémy žalobce se státními orgány v zemi původu, ale toliko snaha o legalizaci pobytu v České republice.* Dále Nejvyšší soud již také judikoval, že o*becné tvrzení stěžovatele o obavách z pronásledování či nebezpečí, které mu hrozí v zemi původu, bez prokázání existence takového nebezpečí, za situace, kdy se stěžovatel v zemi původu neobrátil se svými problémy na příslušné orgány, nelze podřadit pod zákonem vymezené důvody udělení azylu* (viz k tomu jeho rozsudek ze dne 10. 2. 2006, č. j. 4 Azs 129/2005 - 54, www.nssoud.cz. Stěžovatel navíc sám připustil, že žádné potíže s orgány v zemi původu neměl a jeho strach před pronásledováním je pouze zprostředkovanou obavou (tvrzená vědomost od známého) bez relevantních podložených skutečností, které by tomu nasvědčovaly.

Stěžovatel se dále dovolával toho, že splňuje podmínky pro udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. I na tuto námitku poskytuje judikatura dostatečnou odpověď. Jak je uvedeno v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004 (dostupné na www.nssoud.cz), smyslem institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu je, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, kdy sice není možné udělit žadateli azyl podle ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale přesto by bylo v daném případě „nehumánní" azyl neposkytnout. Míra volnosti uvážení správního orgánu je limitována pouze zákazem libovůle, který plyne pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu. Nejvyšší správní soud ve své ustálené judikatuře specifikoval skutečnosti, které nelze považovat za „důvody hodné zvláštního zřetele podle § 14 zákona o azylu". Přípustnými důvody pro udělení azylu z humanitárních důvodů *jsou zvlášť těžká nemoc či zdravotní postižení nebo příchod z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými, či přírodními faktory* (srov. rozsudek NSS ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, dostupný na www.nssoud.cz). Jak žalovaný, tak i krajský soud vycházely při posouzení tvrzeného nepříznivého zdravotního stavu stěžovatele z lékařských zpráv, z nichž vyplynulo, že zdravotní stav stěžovatele (dle lékařských zpráv cerebelární syndrom, lehká axonální motorická neuropatie a chronická hepatitida typu B) není na překážku jeho navrácení na Ukrajinu. Nejvyšší správní soud v tomto ohledu nepřehlédl, že stěžovatel doložil v průběhu řízení o kasační stížnosti i aktuální lékařské zprávy, které dokládají vývoj jeho zdravotního stavu doloženým až v průběhu řízení o kasační stížnosti, a to k datům 20. 3. 2013 a 23. 4. 2013. Ani tato nová zjištění, která krajský soud neměl při svém rozhodování o žalobě k dispozici, však nemohou založit přijatelnost kasační stížnosti, k níž stěžovatel sám nenabídl žádné relevantní důvody a která je jako procesní institut založena na tvrzení zejména právních pochybení krajského soudu, nikoliv na skutečnostech odvíjejících se od přirozeného vývoje skutkového stavu věci. Ke zohlednění těchto faktů slouží jiné právní instituty, nikoliv však kasační stížnost. Konkrétně může stěžovatel podat na základě nových skutečností novou žádost o udělení mezinárodní ochrany, považuje-li svůj zdravotní stav za natolik zhoršený, že by to odůvodňovalo nové posouzení podmínek pro udělení některé z forem mezinárodní ochrany (humanitární azyl či doplňková ochrana).

Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal přijatelnost kasační stížnosti z důvodu tvrzeného stěžovatelem, ani z úřední povinnosti pak nenalezl žádnou zásadní právní otázku, k níž by byl nucen se vyjádřit v rámci sjednocování výkladu právních předpisů a rozhodovací činnosti krajských soudů. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že podmínky přijatelnosti v daném případě nejsou splněny a kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. pro nepřijatelnost odmítl.

Podle § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s. nemá při odmítnutí kasační stížnosti žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení.

Ustanovené zástupkyni stěžovatele náleží v souladu s § 11 písm. b) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), odměna za jeden úkon právní služby učiněné v řízení o kasační stížnosti ve výši 2.100 Kč (převzetí a příprava zastoupení) a dále náhrada hotových výdajů ve výši paušální částky 300 Kč podle § 13 odst. 3 cit. vyhlášky. Ustanovená zástupce podáním ze

dne soudu doložila, že je plátcem daně z přidané hodnoty, a proto se celková odměna zvyšuje o částku této daně (20 %). Celkem tedy činí odměna ustanovené zástupkyně 2.880 Kč a bude jí vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30 dnů ode dne nabytí právní moci tohoto usnesení. Náklady právního zastoupení stěžovatele nese dle § 60 odst. 4 s. ř. s. stát.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. června 2013

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu